

NOKIALAISET NEUVOT

Nokian johtajan teollisuusneuvos Neuvon vetämä työryhmä ehdotti insinöörien opiskelupaikkojen melkoista vähentämistä. Erityisesti ehdotus koski opistotason paikkoja mutta myöskin jossain määrin korkeakoulupaikkoja. Edelleen työryhmä ehdottaa opiskelupaikkakuntien ts. oppilaitosten ja korkeakoulujen lukumäärän vähentämistä. Työryhmä toteaa lisäksi valinnaisia opinto-ohjelmia olevan aivan liikaa. Perusteluina nähdään liiallinen valmistuminen ja opettajatyövoiman riittämättömyys kaikkialle.

Jarrumies pohtii seuraavassa asioita eriteltyinä kokonaisuuksina vain omaan muutaman vuosikymmenen kestäneeseen kokemukseensa perustuen.

1. Insinöörien ja DI:en liiallinen määrä. Vaikeata uskoa ainakaan korkeakouluinsinöörien osalta. Nyky-yhteiskunta on muokattu ja muotoutunut niin monimutkaiseksi ja hankalia kytkentöjä sisältäväksi, että loogisesti ja johdonmukaisesti ajattelevia ihmisiä, jotka pystyvät suunnittelemaan ja toteuttamaan alati hankalammaksi käyviä prosesseja, tarvitaan varmasti. Nykymaailman tehtävien hoitamiseksi hallittavat erilaiset prosessit ovat tulleet entistä vaativimmiksi ja edellyttävät hallitsijoiltaan monenlaisten osin ao. prosessien ulkopuolistenkin tekijöiden tuntemusta ja evaluointia. Jo pelkästään tätä taustaa varten on vaikea äkkipäätä hyväksyä teknis-orientoituneiden henkilöiden tarpeellisuuden vähentyneen. Eriytyisen huolestuttavaa on tietenkin se, jos korkeakoulupohjaiset insinöörit koetaan jotenkin amatöörisesti sopimattomiksi uuteen maailmaan.

Olisikohan niin, että humanistien ja ekonomistien merkittävä yhteiskunnallisen statuksen kohoaminen ja alati kasvava määrä on aiheuttanut oman vastareaktion saomien tehtävien turvaamiseksi. Saattaa

nimittäin hyvin olla, että em. ammattiryhmät haluavat heikentää ennen niin voimakkaan DI-ammattikunnan asemaa ja haluavat nähdä insinöörit pelkästään teknisinä asiantuntijoina vailla vaikutusmahdollisuutta suurissa ja periaatteellisissa kysymyksissä. Eri ammattikuntien välinen kilpailu vaikutusvallasta ja elintilasta ei suinkaan ole mitenkään kummallista. Erityisesti, jos akateeminen työttömyyskin alkaa painaa.

2. Opetuksen hajottaminen ympäri Suomea liian pieniin yksiköihin on jarrumiehen mielestä ollut yksi pahimmista akateemisista virheistä viime vuosikymmeninä. Tavoitteena oli lisätä alueellista tasa-arvoa. Ei tarvitse olla edes kovin hyvä insinööri ymmärtääkseen tehdyn ratkaisun karkean virheellisyyden. Todellakaan ei ole mahdollista kuvitella tekniikan määrärahojen riittävän tutkimus- ja muun laitteistojen ripotteluun kaikkialle, puhumattakaan siitä, että kaikki tutkijat kilvan muuttavat eri puolille Suomea rakkineiden tms. perässä. Merkittävä määrä nykyajan tutkimuksesta on monitieteellistä eri alojen yhteistyötä. On kovin optimistista kuvitella, että se onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla internetin ja videoneuvottelujen avulla. Eräs todiste tästä on myöskin kaikkien suomalaisten teknillisten korkeakoulujen varsin vaatimaton sijoittuminen kansainvälisissä vertailuissa. Merkittäviä tieteellisiä voittoja ei näydetä saavutetun hajauttamisella. Suomi tulisi oikein hyvin toimeen kahdella teknillisellä korkeakoululla, joista kummankaan ei tarvitse olla ruotsinkielinen, opetetaanhan suomenkielisissäkin korkeakouluissa nykyisin runsaasti esim. englanniksi.

3. Opinto-ohjelmia on todellakin liikaa. Nykyisin tuntuu siltä, että jokaiselle opiskelijalle räätälöidään oma täsmätutkinto.

Tämä on todella täysin tarpeetonta. Suuri ohjelmien lukumäärä ajaa tilanteeseen, joka on jo nyt huomattavissa nuorten DI:en keskuudessa. Osaamisen alue on kapea ja näkemys yhteiskunnasta ja omasta ammatti-alastakin on kovin suppea. Seurauksena on ollut suuri joukko ”nörttejä”, joiden kautta koko ammattikuntakin saa ”vain” sen asiantuntijastatuksen, johon jo viittasin. Koko ammattikunnan tehtävärakenteen kannalta on suorastaan välttämätöntä ”yleistää” jossain määrin DI-opintoja. Samalla on lopetettava se ylenmääräinen keskustelu tiedekorkeakoulusta siltä osin, kun puhutaan DI:n perustutkinnosta. Jatko-opinnot ovat sitten luku sinänsä. Kuten todettu, nyky-yhteiskunnan tehtävät liike- ja elinkeinoelämän sekä julkisen hallinnon johtotehtävissä ovat todella monimutkaisten prosessien hallinnan osaavien henkilöiden tehtäviä. Tekemällä DI-tutkinnosta ”tiedetutkinnon” kaivamme ammattikuntana omaa hautaamme ammattikuntamme yhteiskunnallista merkitystä silmällä pitäen.

Joskus vuosikymmen kaksi tai kolme sitten pelättiin insinöörien ylivalan johtavan teknokratia-yhteiskuntaan, jota ei haluttu (pl. mobiiliteknologia). Nyt on ylivalta ekonomisteilla ja juristeilla. eikä kovin hyvältä tämä kvarttaalitalousyhteiskuntakaan näytä. Jarrumies uskoo syvästi enemmän insinöörien ja ekologien liittoon kuin ekonomijuristien ja ekologien vastaavaan yhteistyöhön. Näin siksi, että pääoma ei koskaan häviä. Se vain muuttaa muotoaan.

Tai ehkä on niin, että ekonomit ja juristit aidosti uskovat insinöörien olevan niin viisaita, että he pienissä eristetyissä joka puolelle maata sijoitetuissa kammioissaan ratkaisevat kaikki maailman ongelmat. Saas nähdä.